

Ю. І. Іщенко
Л. П. Давидюк

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація У роботі розглянуто сучасний стан і ключові проблеми організації мультимодальних перевезень у сфері міжнародної торгівлі. Проаналізовано основні бар'єри, що стримують ефективний розвиток таких перевезень, серед яких недостатня інтеграція транспортної інфраструктури, різниця у правових регулюваннях та технічних стандартах. Особливу увагу приділено перспективам удосконалення мультимодальних перевезень шляхом цифровізації логістичних процесів, розширення міжнародної співпраці та впровадження екологічно сталих транспортних рішень.

Ключові слова: мультимодальні перевезення, міжнародна торгівля, логістика, транспортна інфраструктура, цифровізація, міжнародне співробітництво, стале транспортування.

Abstract The paper examines the current state and key problems of organizing multimodal transportation in the field of international trade. The main barriers that hinder the effective development of such transportation are analyzed, including insufficient integration of transport infrastructure, differences in legal regulations and technical standards. Particular attention is paid to the prospects for improving multimodal transportation through the digitalization of logistics processes, expanding international cooperation and implementing environmentally sustainable transport solutions.

Keywords: multimodal transportation, international trade, logistics, transport infrastructure, digitalization, international cooperation, sustainable transportation.

Вступ

Міжнародний досвід організації транспортних перевезень свідчить про активний розвиток мультимодальних транспортних систем, які дають змогу істотно збільшити обсяги вантажоперевезень, сприяючи поглибленню міжнародно-правового співробітництва, розширенню мережі транспортних коридорів і інтеграції національної інфраструктури до глобальної транспортної системи.

В сучасних умовах одним із перспективних напрямів оптимізації перевізного процесу та формування конкурентного ринку транспортно-логістичних послуг є впровадження мультимодальних перевезень. Вони забезпечують уніфікацію правового режиму торгівлі, налагодження координації та організаційно-технологічної взаємодії усіх елементів логістичного ланцюга, а також стимулюють комплексний розвиток інфраструктури та транспортних ресурсів різних видів транспорту.

Актуальними залишаються питання визначення сутності поняття «мультимодальні перевезення», а також аналіз сучасного стану, проблем і перспектив їх розвитку з використанням автомобільного, залізничного та морського транспорту. Значний вплив на подальший розвиток цього виду перевезень мають чинники, що стримують інтеграційні процеси: відсутність уніфікованої нормативно-правової бази, недостатній рівень розвитку портової та складської інфраструктури, обмежена кількість логістичних центрів міжнародного рівня, низький рівень автоматизації інформаційних процесів і застарілі системи документообігу. Для їх подолання доцільно ратифікувати міжнародні нормативно-правові акти, розвивати логістичні комплекси, впроваджувати сучасні інформаційні системи, вдосконалювати існуючі та формувати нові маршрути доставки вантажів.

Результати дослідження

На сьогодні відсутнє єдине загальноприйняте визначення поняття "мультимодальні перевезення". Деякі дослідники вважають, що міжнародні мультимодальні перевезення охоплюють транспортування вантажів через території двох або більше країн, що уклали відповідні угоди [1]. Інші науковці розглядають їх як процес доставки вантажів від пункту відправлення до пункту призначення із залученням кількох видів транспорту в межах єдиного логістичного циклу.

Європейська економічна комісія ООН (ЄЕК ООН) у своїх нормативних документах визначає мультимодальні перевезення як транспортування вантажів за участю щонайменше двох видів транспорту [2].

З огляду на існуючі визначення та практичний досвід організації таких перевезень, мультимодальні вантажоперевезення можна визначити як внутрішні та міжнародні доставки, що здійснюються кількома видами транспорту на основі єдиного договору, який охоплює весь ланцюг транспортування до кінцевого пункту призначення.

Функціонування мультимодальної транспортної системи базується на низці ключових принципів: Уніфікований комерційно-правовий режим, що забезпечує єдині правила для всіх учасників; Комплексне вирішення фінансових та економічних питань, оптимізуючи витрати та розрахунки; Використання електронного обміну даними для оперативного моніторингу вантажів та ефективної передачі інформації; Єдина організаційно-технологічна взаємодія між усіма учасниками транспортного процесу; Тісна співпраця всіх елементів мультимодальної транспортної системи; Комплексний розвиток транспортної інфраструктури різних видів транспорту [3].

Сьогодні тема мультимодальних перевезень є об'єктом активних дискусій, оскільки ця система має як значні переваги, так і певні недоліки.

Серед основних переваг мультимодальних перевезень варто виділити:

Оперативну доставку "від дверей до дверей", що забезпечує високу швидкість та зручність; Прискорення митного оформлення та супутніх процедур завдяки оптимізації процесів; Гарантію збереження вантажів під час усього перевезення; Наявність єдиного відповідального за весь процес доставки; Можливість контролю та відстеження вантажу в режимі реального часу, підвищуючи прозорість; Оптимізацію маршрутів транспортування, що дозволяє знижувати час та витрати; Економічну вигоду за рахунок знижок, зменшення штрафів, а також скорочення термінів та витрат на зберігання; Ефективне використання потенціалу залізничних та морських терміналів; Гнучкість реагування на зміни ринку з урахуванням потреб замовника [4].

Водночас, мультимодальні перевезення мають і певні недоліки:

Необхідність оформлення кількох пакетів документів відповідно до кількості залучених учасників перевезення, також складна логістика, що може робити їх дорожчими порівняно з інтермодальними перевезеннями; Залучення значної кількості посередників, що потенційно впливає на швидкість та якість доставки; Багаторазові перевантаження вантажів, що підвищує ризик їх пошкоджень або втрат; Наявність певних ризиків, властивих такому способу доставки [5].

Висновки

Аналіз теоретичних засад і практичного застосування мультимодальних перевезень у міжнародній торгівлі чітко показує їхнє критичне значення. Розвиток цієї форми транспортування є ключовим для підвищення ефективності логістичних процесів, забезпечення безперервності міжнародних ланцюгів постачання та стимулювання економічного зростання держав.

Основні напрямки розвитку мультимодальних перевезень зосереджені на кількох ключових аспектах:

Найперше це уніфікація міжнародного нормативно-правового регулювання. Це передбачає створення єдиних, прозорих правил, які б спрощували взаємодію між країнами та учасниками перевезень. Також розбудова та модернізація транспортної інфраструктури. Йдеться про інвестиції та оновлення портів, терміналів, логістичних центрів та інших ключових вузлів, що є основою для ефективних мультимодальних операцій; Цифровізація перевізного процесу. Впровадження сучасних інформаційних технологій та систем електронного документообігу дозволить оптимізувати управління, відстеження вантажів та обмін даними; Оптимізація маршрутів перевезення та розвиток нових логістичних коридорів. Це дозволить скоротити час доставки, зменшити витрати та підвищити гнучкість глобальних ланцюгів постачання; Посилення міжнародного співробітництва та координації

між усіма учасниками перевізного процесу. Взаємодія між перевізниками, експедиторами, державними органами та іншими сторонами є вирішальною для безперебійної роботи мультимодальної системи.

Реалізація цих напрямків сприятиме формуванню конкурентоспроможного ринку транспортно-логістичних послуг, посиленню позицій національних перевізників на світовій арені та глибшій інтеграції країни у європейський і глобальний транспортний простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Логістика: керування у вантажних транспортно-логістичних системах: навчальний посібник / за ред. проф. Л.Б. Міротіна. - М.: Юрист, 2002. - 414 с.
2. Термінологія комбінованих перевезень (Terminology on combined transport). /United Nations. - New York and Geneva, 2001. - 69 с.
3. Міжгалузеві питання – Мультимодальний транспорт. Заключний звіт 7.1. Грудень 2010 // Міністерство транспорту та зв'язку України. – 2010. – 56 с.
4. Милославська С.В. Мультимодальні та інтермодальні перевезення: Навч. посібник/С.В. Милославська, К.І. Плужників. - М.: РосКонсульт, 2001. - 368 с.
5. Мультимодальне перевезення: визначення, види, схема [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xn--80aimveh.pp.ua/nauka/64-multimodalne-perevezennya-viznachennya-vidi-shema.html>.

Іщенко Юлія Ігорівна – студентка групи 1Л-23б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: uisenko303@gmail.com

Давидюк Людмила Петрівна – доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: davydiuk_liudmyla@ukr.net

Ishchenko Yulia Igorevna – student of group 1L-23b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: uisenko303@gmail.com

Davydiuk Lyudmila Petrivna – Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: davydiuk_liudmyla@ukr.net